

Kunnskapsdepartementet

Studenttinget på Vestlandet
v/ Navn Navnesen, leder

Høringsvar - Ny lov om universiteter og høyskoler

Hei!

Studenttinget på Vestlandet takker for muligheten å komme med innspill til dette høringsbrevet. Vi har valgt ut de elementene i den foreslåtte UH-loven som vi mener er viktig å kommentere. Teksten er delt opp i de ulike paragrafene der vi ønsket å kommentere, og videre delt opp i tematikken vi ønsket å gi innspill om innenfor paragrafene. Avslutningsvis har vi oppsummert vår mening og endringsforslag på lovforslaget under hver paragraf.

§ 7-8: Læringsmiljøutvalg

Læringsmiljøutvalget er et viktig forum for studentene for å kunne diskutere campussaker og andre aspekter ved institusjonen med de ansatte på institusjonen. Vi mener at et godt læringsmiljø er en studentrettighet på samme måte som at arbeidstakere har krav på et godt arbeidsmiljø. Dette er et ansvar som alle utdanningsinstitusjonene har, og derfor mener vi at det viktig at dette er lovfestet for å tydeliggjøre dette ansvaret. Erfaringsvis synes studentene at muligheten for diskusjon i dette forumet er god, men at vi mangler en følelse av studentmedvirkning og handlingskraft i utvalget.

Vi er klare over at læringsmiljøutvalget ved flere institusjoner ikke har fungert optimalt. Vi tror at årsaken er mangel på utfyllende retningslinjer i UH-loven, og at dette kan løses med et klart mandat og vedtaksmyndighet spesifisert i UH-loven.

Vårt forslag:

Legge inn oppklarende retningslinjer og vedtaksmyndighet om læringsmiljøutvalget i § 7-8.

§7-9: Studentorgan

Vi stiller oss svært positive til utvalgets forslag om å lovfeste at studentorganene skal høres om studentrelevante saker. Vi mener det er helt naturlig at studentene har rett til å uttrykke seg i de sakene som angår studentene, og at denne spesifiseringen i loven tydeliggjør dette ansvaret som institusjonene har om å sikre studentmedvirkning. Vi har for eksempel flere ganger erfart at vår høgskole går litt fort svingene, og dermed glemmer å involvere studentdemokratiet i viktige saker

som angår studentene. Det er mulig at studentdemokratier ved andre institusjoner opplever det samme.

Vi tror også at opplevelsen av studentmedvirkning vil styrkes når utdanningsinstitusjonene pliktes til å høre på studentene i de sakene som gjelder. Vi mener at dette aspektet er viktig da det kom fram i årets Studiebarometer at studentmedvirkningen nasjonalt scorer 3.3, noe som vi mener bør styrkes.

Samtidig mener vi også at studentdemokratiene selv må kunne velge å svare. Vi vil også understreke at denne lovendringen ikke må føre til en nedgradering av studentorganenes funksjon: studentdemokratiet er et studentpolitisk system og de tilhørende studentorganene er derfor mer enn bare et høringsorgan. Det hadde vært svært uønskelig om denne lovendringen fører til at alle studentorganene og demokratiene fra nå av bare er høringsorganer.

Vi støtter dette lovforslaget.

§8-7: Gjennomføring av førstegangssensur

Ny karakterskala: utmerket/bestått/ikke bestått

Det ble argumentert for at studentene vil føle mindre stress når de vet at flesteparten i klassen får "bestått", og kun de beste får "utmerket". Vi er uenig i dette og tror på det motsatte at det vil øke stresset blant studentene. Med innføring av denne skalaen blir "utmerket" den nye normen, og blir en vanlig "bestått" sett ned på.

Det ble også argumentert for at denne nye karakterskalaen kan føre til en økt innsats blant studenter for å prestere bedre. Vi mener at dette ikke er en gunstig måte å motivere studentene på.

Undervisere bør være engasjert i faget sitt, og spre engasjementet gjennom sin undervisning og kontakt med studenter. Et godt engasjement styrker motivasjonen innenfra til å gjøre en god jobb, framfor å skape en angst blant studentene for at de ikke presterer godt nok og dermed bare får en "bestått". Dette vil kanskje ikke fungere for de studentene som ikke ønsker eller har kapasitet til legge en større innsats enn minstekravet, men da vil sannsynligvis en tretrinns karakterskala ikke heller hjelpe.

Som professor Jørgensen fra Universitetet i Bergen hevdet er det vanskeligere å skille mellom en B/C/D enn det er mellom en A/E/F. A-F skalaen byr på flere og kanskje vanskeligere gråsoner enn den nye foreslåtte karakterskalaen. Vi er derfor redde for at en tretrinnskala vil gradvis erstatte A-F skalaen, fordi den krever en nøyaktigere sensorvurdering og sensurbegrunnelse og dermed mer arbeid. Dette kan gå på bekostning av studentenes læringsutbytte av eksamenssensuren.

I tillegg ble det nevnt at verken A-F skalaen eller den nye tretrinnskalaen er helt i tråd med Bologna-avtalen. Derfor virker det ikke riktig for oss at det kommer enda en skala som avviker fra dette. Vi frykter at dersom Norge innfører det nye karaktersystemet, at det vil påvirke Norges attraktivitet mot utlandet, og dermed føre til en redusert internasjonalisering blant studenter.

Derfor støtter vi ikke forslaget om innføringen av karakterskalaen "Umerket/Bestått/Ikke-bestått".

Vårt forslag:

Endre «Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurderingssituasjon skal være utmerket/bestått/ikke-bestått, en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått, eller bestått/ikke-bestått» til «Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurderingssituasjon skal være en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått, eller bestått/ikke-bestått», i §8-7 første ledd.

Krav om 2 sensorer

Vi er enig i at kravet om to sensorer på eksamenssensurering er en ordning som vil styrke rettferdigheten og at det vil beskytte studenten mot en mer personlig sensurering og støtter derfor endringsforslaget.

Vi er samtidig noe usikker hvilke ekstra kostnader og administrativt arbeid denne ordningen medfører. Vi frykter at dersom denne ordningen skal gjelde for alle eksamenene i både lavere og høyere gradsutdanninger, at det kan medføre en omprioritering av ressurser blant de institusjonene som har en mer begrenset økonomi. Vi frykter at dette kan gå på bekostning av f.eks. noen aspekter under utdanningskvalitet som f.eks. (digital) infrastruktur, læringsmiljø osv.

Vi ønsker derfor å foreslå en mellomvei der kravet om to sensorer gjelder for ekspressive prøver siden disse er mest utsatt for urettferdig sensurering, og de prøvene der løsningene har flere framgangsmåter som f.eks. matematikk og fysikk.

Vi ønsker at denne ordningen ellers er valgfritt for andre prøver og eksamener, slik at utdanningsinstitusjonene har litt mer frihet til å prioritere ressursene, samtidig som det sikrer mer rettferdig sensur ved de eksamenene og prøvene som dette endringsforslaget sikter på. Vi tror også at rettferdighet kan ivaretas bedre dersom sensorene benytter seg mer av sensorveiledninger enn de gjør i dag.

Vårt forslag:

Endre §8-7 a) fra «skriftlig eksamen hvor karakterfastsettelsen er gradert fra A til F eller utmerket/bestått/ikke-bestått» til «skriftlige eksamener som har flere framgangsmåter i en eller flere oppgaver hvor karakterfastsettelsen er gradert fra A til F eller utmerket/bestått/ikke-bestått.

§ 8-11: Gjennomføring av klagesensur

Blind sensur

Vi mener at det er studentens besvarelse som skal bestemme karakteren. Ikke hva en annen sensor synes, hvorfor sensoren synes det, eller hvorfor studenten var uenig i sensorene. Vi mener at blind sensur sikrer det best, i tillegg til at en unngår lojalitet mot de førstegangssensorene, og at vi derfor bør beholde blind sensur.

Vårt forslag:

Videreføre ordningen om blind sensur som beskrevet i § 5-3 fjerde ledd i gjeldende lov.

§8-13 Vitnemål

Antall eksamensforsøk skal komme fram på vitnemålet

Vi ønsker å kommentere på forslaget om å angi antall eksamensforsøk på vitnemålet. Her vil vi peke på at det er to problemstillinger slått sammen i ett: det at gjentak av eksamener skal komme fram på vitnemålet, og at det siste karakteren i faget skal telle. Vi vil kommentere på disse problemstillingene hver for seg.

Antall eksamensforsøk skal komme fram på vitnemålet

Når det gjelder at gjentak av eksamener skal komme fram på vitnemålet, mener vi at det er studentenes kompetanse som bør veie her. Ikke veien for å komme dit. Det kan være mange forskjellige grunner hvorfor studenter tar eksamen på nytt; noen er foreldre, og andre kan ha økonomiske, private, sosiale eller andre forhold som negativt påvirker eksamensresultatet. En eksamen er en momentan prøve hvor dagsformen og forholdene i studieåret har mye å si.

En kan argumentere for at dersom en student trenger flere forsøk for så vidt å bestå et fag, at en bør vurdere om vedkommende er egnet eller skikket for yrket. Det finnes egne godt etablerte prosesser for skikkethetsvurdering, der flere aspekter inngår i helhetsvurderingen enn kompetanse. Vi mener derfor at antall eksamensforsøk ikke bør inngå i skikkethetsvurdering.

Ved opptak i videre studier er det karaktersnittet som teller, og derfor har antall eksamensforsøk ikke noe å si. I arbeidslivet kan dette derimot gi et nytt sammenligningsgrunnlag; noen studenter kan få en lav karakter i fagene sine selv etter tre forsøk. En mulig årsak er at studenten er dedikert og har en sterk vilje, og derfor ikke gir seg før vedkommende får en tilfredsstillende karakter. Dette tyder på andre egenskaper som kan være ettertraktet i arbeidslivet. Vi frykter at en henger seg for mye opp i antall eksamensforsøk i noen situasjoner, og at den teoretiske kompetansen dermed blir vektlagt for mye i forhold til andre aspekter som en jobb krever, f.eks. sosiale ferdigheter og menneskeerfaring. Dette kan spesielt gjelde for læreryrker der snittet og enkeltkarakter står sentralt i vurderingen.

For å ta et annet eksempel: på en olympisk gullmedalje står det ikke heller hvor mange forsøk en trengte før en fikk gull.

Den siste karakteren i faget som skal gjelde.

Vi mener at det er svært uheldig spesielt for yrkesrettede utdanninger. Dersom en autorisert sykepleier tar opp fag fra bachelorutdanningen for å forbedre karakter, f.eks. for å komme inn på master, og stryker, så vil sykepleieren ikke lenger ha godkjent utdanning og dermed miste autorisasjonen. Dette er enda verre når alle eksamensforsøk er brukt opp.

Vi frykter at dette forslaget fører til mye forvirring, og at vi mister en del arbeidskraft og kompetanse som samfunnet sårt trenger. Med denne ordningen vil få tørre å ta opp fag på ny fordi en er redd for

å stryke, spesielt på siste forsøk, og de som er allerede arbeidstakere og tar sjansen kan miste jobben.

Vi stiller oss derfor bak mindretallets forslag om å ikke legge til antall eksamensforsøk i vitnemålet og at det er den beste karakteren som teller, og ikke den siste.

Vårt forslag:

Stryke «det skal fremgå av vitnemålet hvor mange ganger en eksamen er avlagt» i §8-13 fjerde ledd.

Innføre «den beste karakteren en student får i det enkelte fag skal oppføres på vitnemålet» i §8-13.

Kapittel 19: Studentenes læringsmiljø

Mentorordning

Vi mener at en mentor kan gi en god faglig veiledning og følge opp andre viktige temaer som for eksempel studentenes psykisk helse, og mener vi bør lovfeste mentorordningen. F.eks. viser SHoT-tallene i år at hver tredje student føler seg ensom til en betydelig grad. I forhold til psykisk helse vil en mentor kanskje ikke kunne motvirke all ensomheten alene, men kan i det minste bidra til økt trivsel og styrke de sårbare studentene.

Behovene studenter har kan variere og endre underveis. Vi tror at en mentor kan være fleksibelt og fokusere på de aktuelle behovene studenten har. Her kan mentoren kartlegge den enkeltes behov, men også ta utgangspunkt i studentundersøkelser som studiebarometeret og SHoT.

Ved lovfesting av mentorordningen mener vi at det er veldig viktig med tydelige retningslinjer og en tydelig beskrivelse av rollen til en mentor, da utredningen fra Universitetet i Bergen viser at en mentor kan ligge tett opp til andre virkemidler som fadderuken og andre tjenester. Vi mener at det bør være et klart skille med fadderuken, da den ordningen har et helt annet formål enn mentor. En fadderuke er viktig for klassemiljøet, introduksjon til institusjonen og å bli kjent med hverandre. En mentor er ment som individuell eller gruppeoppfølging av faglige eller andre temaer avhengig av studentenes behov.

Selv om en mentor kan delvis overlappes med andre tjenester, kan en mentor se studenten med et helhetlig blikk, og koordinere hjelpe, eller hjelpe selv der studenten trenger. Spesielt førsteårsstudenter møter gjerne flere utfordringer samtidig, som for eksempel mestre studentlivet, den økonomiske situasjonen, etablere seg i et helt nytt område, bli kjent med institusjonen sine tjenester og viktig informasjon. En mentor kan hjelpe de studentene med disse utfordringer.

Til gjengjeld vil en mentor kunne være en ressurs for kvalitetsarbeidet ved utdanningsinstitusjonen, fordi den kan bidra med sitt konkrete innsyn i studentenes studiehverdag.

En ulempe vil være kostnadene og antall mentorer en klarer å ansette. Kostnadene vil naturligvis være en større utfordring jo trangere de økonomiske rammene til institusjonen er, og utbyttet institusjonen får må derfor veie opp for de økonomiske investeringene. Det kan være rekrutteringsutfordringer til mentorstillingene i noen yrkesrettede studier fordi studentene automatisk er knyttet mer opp til arbeidslivet. Her kan f.eks. praksis og annet arbeid være i veien for de studentene som har begrenset kapasitet. Dersom mentoren og studenten(e) kommer fra ulike studier og/eller fakultet, vil ikke mentoren være like godt i stand til å gi den faglige støtten som

studenten har behov for og ha en god forståelse for studenten. Derfor bør mentoren helst være fra samme studiet som studentene den veileder.

Det viktigste utbyttet for utdanningsinstitusjonene og samfunnet er økt studiepoengproduksjon og redusert frafall av studenter, som ligger omtrent på 1/3 del av alle studentene som startet en utdanning på landsbasis. For eksempel kommer det med dagens situasjon tydelig fram den store mangelen på sykepleiere i helsevesenet. Dersom vi motvirket frafallet vil en kunne uteksaminere flere og oppfylle samfunnets behov for kompetanse og arbeidskraft til en større grad. yVi tror at en mentorordning kan bidra til dette.

Vårt forslag:

Lovfeste mentorordningen i kapittel 19: studentenes læringsmiljø.

Vennlig hilsen,

Yannick Broese van Groenou
Fag- og forskningsansvarlig
Studenttinget på Vestlandet

